

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Obdo/27/2024                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7118224760                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.05.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Soňa Pekarčíková          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:7118224760.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: EKONOMIK SERVIS, s.r.o., Trieda SNP 58, 040 11 Košice, IČO: 36 569 747, zastúpeného spoločnosťou JUDr. Marián Prievozník, PhD., advokát, s.r.o., Krmanova 1, 040 01 Košice, IČO: 47 239 573, proti žalovanému 1/: Q. H., narodený XX. E. XXXX, Q. XX, XXX XX P. a žalovanému 2/: O. H., narodená XX. I. XXXX, Q. XX, XXX XX P., obaja zastúpení JUDr. Jánom Spišákom, advokátom, Idanská 17, 040 11 Košice, IČO: 42 242 835, o zaplatenie 354 978,- eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 30Cb/132/2018, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 3Cob/187/2022-418 zo dňa 31. októbra 2023, takto

### rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného 1/ a žalovaného 2/ o d m i e t a .

II. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému 1/ a žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom, č. k. 30Cb/132/2018-354 zo dňa 27. apríla 2022 zastavil konanie proti žalovaným 1/ a 2/ o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 80 000,- eur a úrokov z omeškania vo výške 0,25 % za každý deň omeškania zo sumy 274 978,- eur od 1. mája 2013 do zaplatenia (výrok I.), uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 274 978,- eur a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok II.), uložil povinnosť žalovanému 3/ (ZELENÝ DVOR KOŠICE, s.r.o.) zaplatiť žalobcovi istinu 274 978,- eur, zmluvnú pokutu 80 000,- eur, úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 274 978,- eur od 1. mája 2013 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.), zamietol žalobu proti žalovanému 3/ v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania (výrok IV.), priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 42 % proti žalovaným 1/ a 2/ (výrok V.) a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 99 % proti žalovanému 3/ (výrok VI.).

2. V žalobe žalobca uviedol, že ako veriteľ uzatvoril dňa 1. februára 2013 so žalovanými ako spoločne a nerozdielne zaviazanými dlžníkmi zmluvu o úvere č. 2013/02 (ďalej aj „zmluva“), na základe ktorej žalovaným poskytol peňažné prostriedky vo výške 300 000,- eur na obdobie do 28. februára 2013 s úrokom vo výške 400,- eur. Dodatkom č. 1 k zmluve zo dňa 1. marca 2013 sa doba poskytnutia úveru predĺžila do 31. marca 2013 a úrok sa zvýšil o 400,- eur. Dodatkom č. 2 k zmluve zo dňa 28. marca 2013 sa doba poskytnutia úveru predĺžila do 30. apríla 2013, úrok sa zvýšil o 450,- eur a súčasne boli žalovaným poskytnuté ďalšie peňažné prostriedky vo výške 14 500,- eur. Dodatkom č. 3 k zmluve zo dňa 15. apríla 2013 sa doba poskytnutia úveru predĺžila do 30. apríla 2013 a súčasne boli žalovaným poskytnuté ďalšie peňažné prostriedky vo výške 4 500,- eur. Dodatkom č. 4 k zmluve zo dňa 29. apríla 2013 boli žalovaným poskytnuté ďalšie peňažné prostriedky vo výške 4 500,- eur. Žalovaní z celkovej sumy peňažných prostriedkov, ktoré im žalobca poskytol vo výške 323 500,- eur, vrátili žalobcovi len 48 522,- eur, preto zostatok dlžnej istiny predstavuje 274 978,- eur. Žalobca poukázal, že v článku VI. zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že ak dlžník poruší ktorúkoľvek zo svojich povinností dohodnutých v tejto zmluve, je veriteľ oprávnený požadovať od neho zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 80 000,- eur. Žalobca dodal, že žalovaní dňa 23. decembra 2014 písomne uznali svoj dlh vo výške 386 478,- eur, pričom v tomto uznaní dlhu uviedli, že k zaplateniu dlžnej sumy doposiaľ nedošlo z dôvodu prechodného nedostatku finančných prostriedkov. Na zaplatenie dlžnej sumy vyzval žalobca žalovaných písomne dňa 7. júna 2017 a dňa 3. septembra 2018, no žalovaní dlh po týchto výzvach nespĺnili ani len čiastočne.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že vec právne posúdil podľa ustanovení § 497 ods. 1, § 365 ods. 1, ods. 2 a § 369 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), ktoré obsahujú úpravu základných ustanovení zmluvy o úvere, omeškanie dlžníka a nároky veriteľa s ním súvisiace a tiež podľa § 1 ods. 1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka, ktorý upravuje sadzbu úrokov z omeškania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu proti žalovaným 1/ a 2/ na istinu pohľadávky bol uplatnený dôvodne, lebo žalovaní 1/ a 2/ nevrátili žalobcovi poskytnuté peňažné prostriedky riadne a včas. Obranu žalovaných 1/ a 2/ o neplatnosti zmluvy o úvere vyhodnotil súd prvej inštancie ako neúspešnú, keď mal za to, že zmluva je platná a že bola uzatvorená medzi stranami sporu za účelom výstavby Wellness hotela W. C.. To, že žalobca nemal súhlas Národnej banky Slovenska na poskytovanie úverov ako subjekt finančného trhu nepovažoval za relevantné, pretože v danom prípade sa nejednalo o úver poskytnutý spotrebiteľom. Poskytnutie peňažných prostriedkov mal súd prvej inštancie preukázané výdavkovým pokladničným dokladom zo dňa 1. februára 2013 na sumu 300 000,- eur, zo dňa 28. marca 2013 na sumu 4 500,- eur, zo dňa 15. apríla 2013 na sumu 4 500,- eur, zo dňa 29. apríla 2013 na sumu 4 500,- eur a bankovým výpisom zo dňa 23. marca 2013 na sumu 10 000,- eur. K námietke premlčania vznesenej žalovanými 1/ a 2/ na pojednávaní dňa 27. apríla 2022, že neuzavreli platnú zmluvu o úvere a preto na otázku premlčania je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) o premlčaní bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie poukázal na závery rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 640/2014 zo dňa 1. apríla 2015, podľa ktorých je potrebné vychádzať z princípu platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou.

4. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací rozsudkom, č. k. 3Cob/187/2022-418 zo dňa 31. októbra 2023 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a V. a priznal žalobcovi proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Odvolací súd nerozhodol o odvolaní žalovaného 3/ vzhľadom na to, že v Obchodnom vestníku č. 122/2022 zo dňa 24. júna 2022 bolo zverejnené rozhodnutie Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30R/2/2022 zo dňa 20. júna 2022, ktorým súd povolil reštrukturalizáciu žalovaného 3/ ako dlžníka, čím sa konanie proti žalovanému 3/ podľa § 118 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZKR“) zo zákona prerušilo. Okamihom zverejnenia uznesenia Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30R/2/2022 zo dňa 21. februára 2023 o ukončení reštrukturalizácie žalovaného 3/ v Obchodnom vestníku č. 40/2023 dňa 27. februára 2023 bolo konanie

proti žalovanému 3/ podľa § 156 ZKR zastavené.

6. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ je vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. g) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „CSP“) obsahovo prázdne, keďže z neho nevyplýva namietaná nedostatočnosť doteraz zisteného skutkového stavu z dôvodu prípustnosti jeho ďalšieho dotvárania novotami. K tvrdeniu žalovaných 1/ a 2/ o nesplnených požiadavkách na obsahovú kvalitu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí opísal prednesy sporových strán a ich konečné návrhy; dôkazy, o ktoré oprel svoje skutkové zistenia; úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov; skutočnosti, ktoré mal preukázané a ktoré nie a uviedol svoje právne posúdenie zisteného stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie je tiež zrejmé, ktoré dôkazy vykonal. Skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ majú na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo odôvodnené podľa ich predstáv, nie je postačujúce na to, aby odvolací súd prisvedčil tvrdeniu žalovaných 1/ a 2/ o nepreskúmateľnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a naplnení odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP.

7. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaných 1/ a 2/, že vzťah medzi nimi a žalobcom je spotrebiteľský, odvolací súd uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ v konaní neprodukovali dôkazy, ktorými by bola preukázaná jeho pravdivosť. K charakteru právneho vzťahu medzi stranami navyše odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle § 151 ods. 1 CSP bolo nesporné, že žalovaní 1/ a 2/ požiadali žalobcu o poskytnutie úveru v hotovosti za účelom financovania stavby Wellness hotel W. C. v P. Z výpisu z obchodného registra Mestského súdu Košice, Oddiel: Sro, Vložka číslo: XXXXX/R. vyplýva, že žalovaný 1/ bol v tom čase jediným spoločníkom a konateľom žalovaného 3/. V nadväznosti na žiadosť žalovaných 1/ a 2/ zo dňa 31. decembra 2012 o uzatvorenie zmlúv o úvere a vyplatenie peňažných prostriedkov v hotovosti po termíne 1. január 2013 a žiadosť žalovaných zo dňa 1. februára 2012 o vyplatenie peňažných prostriedkov v hotovosti bola dňa 1. februára 2013 uzatvorená zmluva o úvere č. 2013/02, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným ako spoločne a nerozdielne zaviazaným dlžníkom úver vo výške 300 000,- eur, zabezpečený záložným právom k pozemkom a rozostavanej stavbe Wellness hotel W. C. v P.. Všetky vyššie uvedené skutočnosti preukazujú správnosť záveru súdu prvej inštancie, že charakter vzťahu medzi sporovými stranami bol obchodnoprávny. Zároveň z týchto skutočností vyplýva, že žalovaní v 1/ a 2/ nežiadali žalobcu o úver za účelom zabezpečenia svojich bežných potrieb a potrieb svojej rodiny ako spotrebiteľia, ale na účely podnikania - dostavbu rozostavaného hotela vo vlastníctve žalovaného 3/, ktorého jediným konateľom a spoločníkom bol žalovaný 1/.

8. K tvrdeniu žalovaných 1/ a 2/ o neplatnosti uznania dlhu z dôvodu, že dňa 23. decembra 2014 uznávali už premlčaný dlh považoval odvolací súd za dôvodné prisvedčiť žalobcovi, že od poskytnutia úveru do uznania záväzku neuplynuli ani dva roky, takže bez ohľadu na to, či by sa právny vzťah posudzoval podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, stále by nedošlo k uplynutiu ani 3-ročnej občianskoprávnej, ani 4-ročnej obchodnoprávnej premlčacej doby. Uplatnený nárok teda nie je premlčaný a o jeho premlčaní by nebolo možné dokonca uvažovať ani v prípade aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka, pre ktorú nie je s poukazom na obchodnoprávny charakter vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 1. a v 2. rade dôvod. Odvolací súd preto dospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správne skutkovému zisteniu, že žalovaní v 1/ a 2/ nevrátili poskytnuté peňažné prostriedky žalobcovi riadne a včas a úverový vzťah medzi stranami sporu správne právne posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka. Preto ani odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f), písm. h) CSP nepovažoval odvolací súd za naplnené.

9. Odvolací súd ešte dodal, že podľa zmluvy o úvere poskytol žalobca žalovaným 1/ až 3/ úver ako spoločne a nerozdielne zaviazaným dlžníkom a v petite žaloby rovnako navrhol, aby súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne istinu 274 978,- eur, zmluvnú pokutu 80 000,- eur a úroky z omeškania 0,25 % za každý deň omeškania zo sumy 274 978,- eur od 1. mája 2013 do zaplatenia. Súd prvej inštancie vo výrokovej časti svojho rozhodnutia nevyjadril solidaritu záväzku žalovaných pokiaľ ide o istinu pohľadávky. Súd prvej inštancie žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť

zaplatiť žalobcovi istinu spolu vo výške 549 956,- eur (2 x 274 978,- eur), z čoho je zrejmé, že rozhodol v rozpore so zásadou ne ultra petitem vyjadrenej v § 216 ods. 1 CSP a to bez toho, aby pre takýto postup boli splnené podmienky podľa § 216 ods. 2 CSP. Nakoľko však odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je vo výroku III. právoplatný z dôvodu existencie zákonnej prekážky ďalšieho postupu odvolacieho konania, kedy bolo konanie proti žalovanému 3/ zo zákona zastavené, nemal v ex lege zastavenej veci oprávnenie na zrušenie výroku III. rozhodnutia súdu prvej inštancie.

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorého prípustnosť odôvodnili tým, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a), písm. c) CSP).

11. Dovolatelia uviedli, že účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. V tejto súvislosti dovocatelia poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 M Cdo 7/2009 zo dňa 29. júla 2010. Dovocatelia ďalej konštatovali, že v podaní zo dňa 12. októbra 2021 neuznali žalovanú pohľadávku a sporná zostáva najmä výška tvrdeného záväzku a jeho príslušenstva. Podľa dovocatelov nemôžu byť účastníkmi obchodného vzťahu so žalobcom, nakoľko sú spotrebiteľmi a žalovaná pohľadávka je voči nim premĺčaná. Právny vzťah medzi stranami sporu je vo vzťahu k nim potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod. Právny vzťah medzi žalobcom a dovocatelmi je nevyhnutné posudzovať vždy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Na aplikovanie obchodnoprávneho režimu je potrebné, aby medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ ako stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 6 Obchodného zákonníka. V danej veci však podľa dovocatelov takýto vzťah medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ nevznikol. Osobitne k žalovanej 2/ dovocatelia uviedli, že táto nemá úzke väzby na žalovaného 3/ a tak nemožno dôvodiť, že sa nepovažuje za spotrebiteľa v ručiteľskom vzťahu, v ktorom sa zabezpečuje záväzok tejto obchodnej zaplatiť kúpnu cenu z kúpnej ceny medzi podnikateľmi (5Ndc/10/2016).

12. Podľa dovocatelov má uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka zákonom predpokladaný následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premĺčaní. Tomu tak nebolo pri uznaní dlhu zo dňa 23. decembra 2014. Toto uznanie dlhu je preto podľa dovocatelov neplatným právnym úkonom. Dovocatelia ďalej namietajú, že súd prvej inštancie im uprel právo na právnu pomoc podľa článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, porušil princíp rovnosti sporových strán podľa článku 6 CSP a tiež to, že vo vzťahu k výške a námietke premĺčania žalovanej pohľadávky sa odvolací súd nevysporiadal s tým, že žalobca si uplatnil žalovanú pohľadávku zaradenú ako pohľadávka č. 4 veriteľa EKONOMIK SERVIS, s.r.o. aj v reštrukturalizačnom konaní žalovaného 3/, pričom z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by odvolací súd zisťoval, ako bolo naložené s touto prihláškou v reštrukturalizácii. Dovocatelia poukázali na článok 6 a § 35 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „CMP“) a konštatovali, že odvolacie konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcej v nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Postupom odvolacieho súdu bolo dovocatelom znemožnené realizovať ich procesné oprávnenia. Dovocatelia v tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 2/2016.

13. Namietaná vada zmätočnosti je podľa dovocatelov daná aj tým, že odvolací súd rozhodol napadnutým rozsudkom bez toho, aby nariadil pojednávanie. Postupom odvolacieho súdu boli dovocatelia zbavení možnosti produkovať ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, čím došlo k porušeniu ich procesných práv. Odvolací súd konal v rozpore s § 383 a § 385 ods. 1 CSP, nakoľko mal obligatórne

nariadiť pojednávanie, pretože vo veci bolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie. Odvolací súd tým dovolateľom odňal možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu ich práva na verejné prerokovanie veci. Dovolatelia v tejto súvislosti poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 141/2009. V odvolacom konaní tiež bolo porušené právo dovolateľov na súdnu ochranu podľa článku 46 a článku 48 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Na základe vyššie uvedených skutočností dovolateľa navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu, vrátil mu vec na ďalšie konanie a priznal žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %. Dovolatelia tiež navrhli, aby odvolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP.

15. K dovolaniu žalovaných 1/ a 2/ sa na výzvu súdu vyjadril žalobca. Podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie vecne správne a dovolanie proti nemu nie je prípustné. Žalobca zdôraznil, že dovolanie nie je ďalším stupňom odvolania, v ktorom by bolo možné polemizovať so skutkovými zisteniami a právnym posúdením veci odvolacím súdom. Je potrebné vychádzať zo zásady definitívnosti a relatívnej nemennosti právoplatných rozhodnutí súdov, ktoré je možné meniť len výnimočne, pokiaľ sú k tomu závažné dôvody, a pokiaľ sú pre to splnené zákonné procesné podmienky. Samotný fakt, že žalovaní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia, nie je dôvodom pre to, aby sa odvolací súd takýmto dovolaním meritorne zaoberal.

16. Vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobca uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ neobjasnili, v čom má spočívať nepreskúmateľnosť rozhodnutia, s dôvodmi rozhodnutia polemizujú, z čoho vyplýva, že preskúmateľné je. Je evidentné, že nie je naplnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom procesnom postupe, pretože námietky žalovaných sa netýkajú procesného postupu súdu, ale obsahu rozhodnutia. Jediná námietka žalovaných 1/ a 2/, ktorá podľa žalobcu súvisí s procesným postupom, je údajné porušenie ustanovení § 6, § 35 a § 36 CMP. Podľa dovolateľov mal odvolací súd nariadiť pojednávanie za účelom zopakovania alebo doplnenie dokazovania, pričom dovolatelia bližšie nešpecifikovali, ktorý konkrétny dôkaz mal byť podľa ich názoru odvolacím súdom na tomto pojednávaní vykonaný. Žalobca má za to, že predmetom konania bola žaloba na plnenie podľa § 137 písm. a) CSP a jednalo sa o civilný spor, nie o mimosporové konanie. Žalobcovi nie je známe, z akého dôvodu žalovaní 1/ a 2/ vôbec argumentujú vo vzťahu k procesnému postupu súdu ustanoveniami CMP, ktorý evidentne nebol procesným predpisom, podľa ktorého by sa v predmetnej veci postupovalo alebo malo postupovať. V civilnom sporovom konaní pritom súd iniciatívne nezisťuje skutkový stav, ale dôsledne uplatňuje zásadu kontradiktórnosti, teda vychádza výlučne z dôkazov navrhnutých stranami sporu. Žalovaní 1/ a 2/ ani v konaní pred súdom prvej inštancie, ani v odvolacom konaní nenavrhli žiadne dôkazy, ktoré by neboli vykonané. Ani v podanom dovolaní neuvádzajú žiadne konkrétne návrhy dôkazov, ktoré navrhli a súd ich napriek ich návrhu nevykonával, resp. kvôli ktorým by mal odvolací súd nariaďovať pojednávanie. Žalovaní 1/ a 2/ napriek tomu, že im bola žaloba riadne doručená, a že boli na to aj osobitne súdom vyzvaní, sa k tejto žalobe nikdy písomne nevyjadrili, ani sa osobne nezúčastnili ani na jednom z pojednávaní. Ich právny zástupca sa taktiež z väčšiny pojednávaní ospravedlnil a podstatu základnou procesnou „taktikou“ žalovaných boli procesné obštrukcie a oddŕľovanie rozhodnutia vo veci samej. Žalovaní 1/ a 2 mali podľa žalobcu možnosť realizovať všetky svoje procesné práva, a to v oveľa väčšom rozsahu, než v skutočnosti využili, a tieto práva neuplatnili nie z dôvodov na strane súdu, ale z dôvodu absencie ich relevantnej procesnej iniciatívy.

17. Pokiaľ ide o dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP žalobca poukazuje na to, že tieto z podstaty veci nemôžu byť uplatnené súčasne, pretože nie je možné, aby sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a zároveň, aby sa jednalo o otázku, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa žalobcu v podanom dovolaní absentujú elementárne náležitosti. Žalovaní 1/ a 2/ sa v podanom dovolaní vôbec nezaoberajú otázkou rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k nimi tvrdným dovolacím námietkam, ani necitujú či aspoň nepoukazujú na žiadne konkrétne rozhodnutie dovolacieho súdu. Dovolatelia tiež nesformulovali žiadnu relevantnú právnu otázku vo vzťahu k meritu veci, o ktorú by svoje dovolanie mohli oprieť. Samotné polemizovanie s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho

rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP. Pokiaľ procesná strana v dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré riešia právnu otázku inak, ako ju riešil odvolací súd (prípadne rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré si vo vzťahu k tejto právnej otázke navzájom odporujú), nemôže dovolací súd svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktorú rozhodovaciu prax mal dovolateľ na mysli. Podľa žalobcu nebola preukázaná prípustnosť ním podaného dovolania, a to ani podľa § 421 ods. 1 písm. a), ani podľa písm. c) CSP. Dovolanie za týchto okolností a s týmito obsahovými nedostatkami nie je spôsobilé založiť relevantný prieskum právnych otázok dovolacím súdom, a to je dôvodom pre jeho odmietnutie.

18. Nad rámec uvedeného žalobca vo vyjadrení uviedol, že je evidentné, že sa nejednalo o spotrebiteľský úver, ktorý nebol poskytnutý žalovaným 1/ a 2/ na financovanie potrieb ich rodiny, ale výlučne na účely podnikania - výstavbu resp. dostavbu rozostavaného hotela vo vlastníctve žalovaného 3/. Podľa žalobcu sa jednalo o obchodnoprávny vzťah. Žalovaný 1/ bol úverovým spoludlžníkom z podnikateľského úveru ako konateľ žalovaného 3/ a žalovaná 2/ by ako E. žalovaného 1/ aj tak zodpovedala za ten istý záväzok podľa § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takže v predmetnej veci jednoznačne nebola spotrebiteľom. Žalovaní boli zo zmluvy o úvere oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne. Nesprávna je argumentácia žalovaných 1/ a 2/, že pohľadávku „konzumoval“ žalovaný 3/ - k tomu by došlo len za predpokladu, že by bol dlh v nejakom rozsahu uhradený, čo sa doposiaľ v rozsahu žalovanej sumy nestalo. Skutočnosť, že žalovanému 3/ bola povolená reštrukturalizácia, že z tohto dôvodu došlo zo zákona k prerušeniu konania, nemá žiadny vplyv na právne postavenie žalovaných 1/ a 2/, ani nespôsobuje zánik ich povinnosti voči žalobcovi zo záväzkového vzťahu. Evidentne nesprávny je podľa žalobcu aj argument žalovaných 1/ a 2/ o neplatnosti uznania dlhu z dôvodu, že údajne dňa 23. decembra 2014 žalovaní uznávali už premlčaný dlh na základe zmluvy o úvere zo dňa 1. februára 2013. Od poskytnutia úveru do uznania záväzku neuplynuli ani dva roky, takže bez ohľadu na to, či by sa právny vzťah posudzoval podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, stále by nedošlo k uplynutiu ani 3-ročnej občianskoprávnej, ani 4-ročnej obchodnoprávnej premlčacej doby. Ak by platila odvolacia argumentácia žalovaných 1/ a 2/, že sa jedná o občianskoprávny vzťah, na základe toho, že uznali dlh v zmysle Občianskeho zákonníka, by dokonca neuplynula 4-ročná, ale až 10 ročná premlčacia doba podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uplatnený nárok preto nie je a ani nemôže byť premlčaný.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu zastúpené v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal námietky žalovaných 1/ a 2/ a dospel k záveru, že predložený mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c) CSP) a dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 (§ 447 písm. f) CSP).

21. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v CSP. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu, ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie v systéme opravných prostriedkov nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (1Cdo/113/2012, 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012, 3Cdo/539/2014).

Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Dovolací súd pristupuje k preskúmaniu samotnej dôvodnosti dovolacích dôvodov výlučne za predpokladu, že sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, ktoré je dovolací súd povinný preskúmať prednostne.

K namietanej vade zmätočnosti

22. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou SR zarúčených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva. Pod pojmom nesprávny procesný postup, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci, ktorá znemožnila strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, máiacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní. Nesprávnym procesným postupom je ďalej potrebné rozumieť aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany.

23. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd zdôrazňuje, že funkciou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvoľou súdnej moci. Odôvodnenie rozhodnutia by malo stranám sporu umožniť posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní.

24. Dovolací súd sa vzhľadom na obsahovú nejednoznačnosť podaného dovolania, v ktorom miestami absentovalo konkrétne uvedenie námietky a dovolacieho dôvodu, pod ktorý mala byť námietka zaradená, rešpektujúc ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 344/2019, I. ÚS 115/2020, II. ÚS 277/2021, III. ÚS 252/2023), pokúsil z obsahového hľadiska porozumieť námietkam dovolateľov. Vychádzajúc z obsahu dovolania je najvyšší súd názoru, že dovolatelia v súvislosti s označenou vadou zmätočnosti namietali porušenie práva na právnu pomoc a porušenie princípu rovnosti, nenariadenie pojednávania pred odvolacím súdom a nevykonanie dôkazov, nezistenie skutočného stavu veci v súlade s ustanoveniami CMP, ako aj nepreskúmateľnosť, resp. nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré dovolatelia považujú za arbitrárne.

25. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na právnu pomoc a porušenie princípu rovnosti najvyšší súd poznamenáva, že dovolatelia v podanom dovolaní neuviedli a ani nevysvetlili akým procesným postupom odvolacieho súdu malo podľa ich názoru dôjsť k týmto porušeniam. Dovolací súd pripomína, že dovolacími dôvodmi je viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom

dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolatelia vymedzili v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

26. Ak teda dovolatelia v dovolaní namietali vadu zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, bolo ich povinnosťou v súlade s § 431 ods. 2 CSP uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva. Dovolací súd môže pristúpiť k preskúmaniu, či je tvrdený dovolací dôvod skutočne daný až po splnení podmienok týkajúcich sa vymedzenia dovolacieho dôvodu. Ak v dovolaní nie je jednoznačne uvedené, v čom by mala spočívať tvrdená vada zmätočnosti, dovolací súd nie je oprávnený nahrádzať pasivitu dovolateľa (zastúpeného advokátom s právnickým vzdelaním) a fabulovať alebo hádať z obsahu dovolania, čo by prípadne mohlo predstavovať označenú vadu zmätočnosti. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolatelia nevymedzili vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP v súlade s § 431 ods. 2 CSP, keďže v ich dovolaní vymedzenie procesného postupu súdu, ktorým malo byť porušené právo na právnu pomoc a princíp rovnosti, absentuje. Dovolatelia (zastúpení advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP) nesú plnú procesnú zodpovednosť za riadne formálne, ako aj obsahové (materiálne) vymedzenie označeného dovolacieho dôvodu, preto ich pasivita v tomto smere predstavuje dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

27. Dovolací súd ďalej uvádza, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá ani námietka dovolateľov ohľadne porušenia práva na spravodlivý proces v súvislosti s nezopakovaním a nedoplnením dokazovania na pojednávaní v odvolacom konaní. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Podľa § 384 ods. 1 CSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Podľa § 384 ods. 2 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

28. Z vyššie uvedených procesných ustanovení je zrejmé, že odvolací súd nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednáwanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimku z tejto zásady predstavuje prípad, v ktorom odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje. Urobí tak v prípade, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ak sa má vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu. Z hľadiska skutkového stavu možno teda uviesť, že pokiaľ odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov.

29. Najvyšší súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľov, že by sa v prejednáwanej veci nariadenie pojednávania v odvolacom konaní stalo obligatórnym. Z obsahu napadnutého rozsudku nevyplýva, že by mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd zjavne rešpektoval svoju viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a neodchýlil sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie, preto na zopakovanie dokazovania nebol v odvolacom konaní dôvod. Vo vzťahu k možnému doplneniu dokazovania najvyšší súd uvádza, že nahliadnutím do odvolania žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie zistil, že žalovaní 1/ a 2/ nenavrhli vykonanie nových dôkazov v odvolacom konaní. Odvolací súd preto v priebehu dovolacieho konania nemal aké návrhy na vykonanie dokazovania posúdiť z hľadiska ich prípustnosti podľa § 366 CSP. Najvyšší súd je názoru, že odvolací súd v bode 50. napadnutého rozsudku dôvodne skonštatoval, že „K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP odvolací súd udáva, že



odvolanie žalovaných v 1. a v 2. rade je vo vzťahu k tomuto odvolaciemu dôvodu obsahovo prázdne, keďže z neho nevyplýva namietaná nedostatočnosť doteraz zisteného skutkového stavu z dôvodu prípustnosti jeho ďalšieho dotvárania novotami. Odvolací súd preto dospel k záveru, že odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP nie je naplnený.“

30. Dovolací súd na základe uvedeného sumarizuje, že z obsahu spisu vyplýva, že pre nariadenie pojednávania pred odvolacím súdom neexistoval žiadny zákonný dôvod, keďže odvolací súd nedospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a žalovaní 1/ a 2/ nenavrhl v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie doplnenie dokazovania. Odvolací súd preto nepostupoval procesne nesprávne, keď v odvolacom konaní nenariadil pojednávanie za účelom zopakovania alebo doplnenia dokazovania podľa § 385 ods. 1 CSP, čo vylučuje prípustnosť dovolania z dôvodu označenej vady zmatocnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

31. Najvyšší súd sa ďalej zaoberal námietkami dovolateľov, podľa ktorých mal odvolací súd v súlade s ustanoveniami CMP zisťovať iniciatívne skutočný stav veci a vykonávať dokazovanie aj bez návrhu. Dovolací súd dáva do pozornosti dovolateľov, že pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom, prebiehalo sporové konanie podľa ustanovení Civilného sporového poriadku. Sporové konanie podľa CSP je na rozdiel od vyšetrovacieho princípu uplatňovaného v konaniach podľa CMP ovládané prejednávacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena (k tomu porovnaj I. ÚS 24/2019). V súlade s prejednávacou zásadou, zásadou kontradiktórnosti konania a koncentračnou zásadou je preukazovanie skutkových tvrdení v sporovom konaní prostredníctvom návrhov na vykonanie dokazovania predovšetkým zodpovednosťou strán sporu (pozri § 185 a nasl. CSP). Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z tvrdení alebo dôkazov navrhnutých účastníkom (stranou) v opačnom procesnom postavení než je účastník (strana), ktorý nesplnil, alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť (pozri III. ÚS 415/2022). V súlade so zásadami sporového konania podľa CSP nebolo úlohou súdov nižších inštancií nahrádzať procesnú aktivitu žalovaných 1/ a 2/. Najvyšší súd v nadväznosti na uvedené tiež pripomína, že dovolanie nie je opravným prostriedkom slúžiacim na nápravu pasivity strany sporu v konaniach pred súdmi nižších inštancií. Pokiaľ mali dovolatelia ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, mali možnosť ich uplatniť v konaní pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd na podklade námietok dovolateľov nezistil nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v procese dokazovania, a preto konštatuje, že ani na podklade tejto námietky nie je daná prípustnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP.

32. K námietke dovolateľov, že sa odvolací súd nevysporiadal s tým, ako bolo naložené s pohľadávkou žalobcu voči žalovanému 3/ v reštrukturalizačnom konaní, najvyšší súd uvádza, že jeho pozornosti neuniklo, že žalovaní 1/ a 2/ vykonanie dokazovania za týmto účelom v priebehu konania pred súdmi nižších inštancií nenavrhovali, a preto opätovne dáva do pozornosti, že dovolacie konanie nie je prostriedkom slúžiacim na nápravu procesnej pasivity strany sporu v konaní pred súdmi nižších inštancií. Nad rámec uvedeného dovolací súd konštatuje, že namietané vykonanie dokazovania by bolo v predloženej veci nadbytočné, nakoľko by nemohlo mať dopad na rozhodnutia súdov nižších inštancií vo veci samej. Z obsahu spisu je zrejmé, že v prejednávanej veci sa jedná o pasívnu solidaritu medzi spoludlžníkmi. Žalobca ako veriteľ mal teda právo uplatniť svoju pohľadávku podľa vlastného uváženia voči jednému dlžníkovi, voči niektorým dlžníkom alebo voči všetkým spoločne a nerozdielne zaviazaným dlžníkom. Solidárne zaviazaní dlžníci tvoria z tohto dôvodu v sporovom konaní samostatné spoločenstvo podľa § 75 CSP (k tomu porovnaj 4Obdo/11/2009). Samotná skutočnosť, že bolo v prípade solidárne zaviazaného spoludlžníka povolená reštrukturalizácia nespôsobuje ex lege prerušenie konania o dotknutej pohľadávke podľa § 118 ods. 4 ZKR voči ostatným solidárne zaviazaným dlžníkom. Pohľadávka veriteľa proti solidárne zaviazaným dlžníkom preto môže byť súčasne prihlásená v reštrukturalizačnom konaní vo vzťahu k spoludlžníkovi v úpadku, ako aj uplatnená žalobou v sporovom konaní voči ostatným spoločne a nerozdielne zaviazaným spoludlžníkom. Dovolací súd je názoru, že pre rozhodnutia súdov nižších inštancií vo veci samej v tejto veci by mohlo byť relevantné len preukázané tvrdenie o splnení dlhu zo strany žalovaného 3/, čím by došlo k zániku povinnosti ostatných spoločne a nerozdielne zaviazaných

spoludlžníkov podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Prihlásenie, zistenie alebo popretie pohľadávky žalobcu po povolení reštrukturalizácie alebo rozhodnutie súdu v konaní o určenie popretej pohľadávky splnenie dlhu a zánik povinnosti ostatných spoločne a nerozdielne zaviazaných spoludlžníkov podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepreukazuje. Najvyšší súd preto uzatvára, že pokiaľ by aj bol návrh na vykonania tohto dokazovania predložený, nebolo by nesprávnym procesným postupom alebo porušením práva na spravodlivý proces, pokiaľ by súdy nižších inšancií dokazovanie ako nadbytočné nevykonali.

33. Napokon sa dovolací súd zaoberal aj namietanou nepreskúmateľnosťou, resp. namietaným nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľov, že predmetnú zmluvu bolo potrebné posúdiť ako spotrebiteľskú. Najvyšší súd po nahliadnutí do spisu konštatuje, že odvolací súd sa týmto tvrdením žalovaných 1/ a 2/ zaoberal, keď v bode 53. a 54. napadnutého rozsudku uviedol, že „Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaných v 1. a v 2. rade, že vzťah medzi nimi a žalobcom je spotrebiteľský, odvolací súd udáva, že žalovaní v 1. a v 2. rade v konaní neprodukovali dôkazy, ktorými by bola preukázaná jeho pravdivosť. K charakteru právneho vzťahu medzi stranami navyše odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle § 151 ods. 1 CSP bolo nesporné, že žalovaní v 1. a v 2. rade požiadali žalobcu o poskytnutie úveru v hotovosti za účelom financovania stavby Wellness hotel W. C. v P.. Z výpisu z obchodného registra Mestského súdu Košice, Oddiel: Sro, Vložka číslo XXXXX/R. vyplýva, že žalovaný v 1. rade bol v tom čase jediným spoločníkom a konateľom žalovaného v 3. rade. V nadväznosti na žiadosť žalovaných v 1. a v 2. rade zo dňa 31.12.2012 o uzatvorenie zmlúv o úvere a vyplatenie peňažných prostriedkov v hotovosti po termíne 1.1.2013 a žiadosť žalovaných zo dňa 1.2.2012 o vyplatenie peňažných prostriedkov v hotovosti (zmluva o úvere č. 2013/02) bola dňa 1.2.2013 uzatvorená zmluva o úvere č. 2013/02, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným ako spoločne a nerozdielne zaviazaným dlžníkom úver vo výške 300.000 eur, zabezpečený záložným právom k pozemkom a rozostavanej stavbe Wellness hotel W. C. v P.. Všetky vyššie uvedené skutočnosti preukazujú správnosť záveru súdu prvej inšancie, že charakter vzťahu medzi sporovými stranami bol obchodnoprávny. Zároveň z týchto skutočností vyplýva, že žalovaní v 1. a v 2. rade nežiadali žalobcu o úver za účelom zabezpečenia svojich bežných potrieb a potrieb svojej rodiny ako spotrebiteľia, ale na účely podnikania - dostavbu rozostavaného hotela vo vlastníctve žalovaného v 3. rade, ktorého jediným konateľom a spoločníkom bol žalovaný v 1. rade.“

34. Najvyšší súd sa s poukazom na vyššie uvedené nestotožňuje s dovolateľmi, že by bol napadnutý rozsudok arbitrárny, nepreskúmateľný alebo nedostatočne odôvodnený. Citované odôvodnenie odvolacieho súdu obsiahnuté v napadnutom rozsudku, v ktorom poukázal na skutkové zistenia, najmä na nesporný účel poskytnutia úveru, ako aj na ďalšie dôkazy, z ktorých vyplynulo, že žalovaní 1/ a 2/ nemohli byť pri vzniku zmluvy v postavení spotrebiteľov a charakter záväzkového vzťahu medzi sporovými stranami je potrebné považovať za obchodnoprávny, je podľa dovolacieho súdu logické, zrozumiteľné, jasné, presvedčivé a vnútorne bezrozporné. Z pohľadu dovolacieho konania je preto nutné ho považovať za udržateľné, nakoľko spĺňa kritéria kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v kontexte namietaného porušenia práva na spravodlivý proces.

35. Dovolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností uzatvára, že žiadna z námietok žalovaných 1/ a 2/ obsiahnutých v podanom dovolaní nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci

36. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že o tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

37. Dovolací súd zaoberajúc sa v prvom rade tým, či je dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 432 CSP vymedzený dostatočným spôsobom, uvádza, že v prípade dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na neexistencii rozhodovacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označeným dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorej právne posúdenie považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý konkrétny prípad prípustnosti dovolania (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu, keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (I. ÚS 51/2020).

38. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

39. Najvyšší súd konštatuje, že dovolatelia konkrétne nevymedzili právnu otázku, pri ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo o ktorej by mal dovolací súd rozhodovať rozdielne, a preto sa v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (k tomu pozri napríklad I. ÚS 51/2020, III. ÚS 123/2020) preskúmaním argumentácie dovolateľov snažil zistiť aké otázky by podľa nich mali odôvodniť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Najvyšší súd uvádza, že právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto nie je úlohou dovolacieho súdu posudzovať prípustnosť dovolania striktne len podľa toho, ako dovolateľ formálne vymedzil dovolací dôvod na konkrétnom riadku svojho podania. Úlohou dovolacieho súdu je zobrať do úvahy dovolací dôvod a s prihliadnutím na obsah dovolania z neho vyabstrahovať právnu otázku a až následne posúdiť, či ide o otázku, od ktorej napadnuté rozhodnutie záviselo a či napĺňa znaky uvedené v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP. Na jednej strane je úlohou dovolacieho súdu pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi (nevyžadovať dokonalú formuláciu právnej otázky), ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany a nehádať právnu otázku z podaného dovolania (k tomu pozri I. ÚS 336/2019).

40. Právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnu otázku (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 123/2020, zo dňa 15. apríla 2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

41. Z podaného dovolania sa dovolaciemu súdu javí, že dovolatelia napádajú právne posúdenie charakteru (právneho režimu) zmluvy o úvere, ktorá je podľa ich názoru spotrebiteľskou zmluvou. Z obsahu dovolania je podľa najvyššieho súdu možné vyvodiť v tejto súvislosti nasledovnú otázku:

Je zmluva o úvere uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými spotrebiteľskou zmluvou?

42. Odpoveď na dovolací súdom vyabstrahovanú otázku, či je konkrétna zmluva spotrebiteľskou, je nepochybne závislá od posúdenia konkrétnych náležitostí zmluvy a od posúdenia právneho postavenia subjektov, ktoré túto zmluvu uzatvorili, ako aj okolností, za ktorých predmetnú zmluvu uzatvorili. Inými slovami dovolatelia kladú v podanom dovolaní otázku, ktorá je závislá od špecifických, konkrétnych a jedinečných okolností prejednávaneho sporu, a preto je vylúčené, aby dovolací súd na podklade takto položenej otázky zistil, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo či dovolací súd o tejto právnej otázke rozhoduje rozdielne. Dovolateľmi naznačená otázka tak podľa dovolacieho súdu postráda nevyhnutný prvok generality a univerzality, nakoľko nemožno ústavne konformným spôsobom nezasahujúcim do práv a oprávnených záujmov protistrany konštatovať, že by odpoveď na danú otázku bola použiteľná aj pre posudzovanie iných sporov obdobného charakteru s prihliadnutím na jej špecifické a jedinečné okolnosti.

43. Najvyšší súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že nie každá právna otázka je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania. Pokiaľ je vyabstrahovaná otázka dovolateľov formulovaná spôsobom, či v prípade konkrétnej zmluvy ide o spotrebiteľskú zmluvu, je zrejmé, že takáto otázka nie je právnou otázkou, ktorá by mohla byť predmetom skoršej alebo rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vyššie uvedená otázka preto nemôže založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, nakoľko túto otázku nemožno pre potreby dovolacieho prieskumu z dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dostatočne zovšeobecniť.

44. Najvyšší súd dodáva, že iné právne otázky subsumovateľné pod dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci vychádzajúc z obsahu podaného dovolania nezistil. Dovolací súd dáva do pozornosti, že povinné zastúpenie advokátom v dovolacom konaní má garantovať bezchybnosť podaného dovolania. Snahou advokátov má byť, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolatelia pokladajú za nesprávne. Dovolacie konanie možno označiť za dialóg dovolateľa a jeho advokáta s najvyššou súdnou inštanciou, preto dovolanie musí obsahovať jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky (pozri IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 330/2021, I. ÚS 440/2022). Dovolací súd v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou právne otázky na úkor protistrany z podaného dovolania hádať.

45. Na okraj dovolací súd pre úplnosť uvádza, že sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého sa v prejednávanej veci nejedná o spotrebiteľskú zmluvu. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že z obsahu spisu vyplýva, že predmetný úver bol poskytnutý za účelom dostavby rozostavaného hotela vo vlastníctve žalovaného 3/ (na podnikateľské účely). Keďže žalobca a žalovaný 3/ boli podnikateľmi, išlo medzi nimi nepochybne o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, pri ktorom vzniku bolo zrejmé, že sa týka podnikateľskej činnosti žalobcu a žalovaného 3/. Je pravdou, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/, ako zmluvné strany zmluvy o úvere, boli v čase vzniku tejto zmluvy fyzickými osobami - nepodnikateľmi, avšak pri posúdení charakteru (právneho režimu) záväzkového vzťahu nemožno nevziať do úvahy, že žalovaný 1/ bol tiež konateľom a spoločníkom žalovaného 3/, žalovaná 2/ bola E. žalovaného 1/ a účelom účasti žalovaných 1/ a 2/ ako spoludlžníkov na zmluve o úvere bolo zjavne zabezpečenie úveru poskytnutého primárne na podnikateľské účely. Účel poskytnutia úveru (podnikanie žalovaného 3/) v predmetnom záväzkovom vzťahu podľa najvyššieho súdu dominuje natoľko, že po zohľadnení vzájomnej prepojenosti spoludlžníkov je dôvodné vysloviť, že právny režim záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ musí nasledovať právny režim záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 3/. Keďže medzi žalobcom a žalovaným 3/ vznikol obchodný záväzkový vzťah, potom vzhľadom na zabezpečovací charakter účasti žalovaných 1/ a 2/ na zmluve o úvere a vzájomnú prepojenosť žalovaných je potrebné uzavrieť, že obchodnoprávny režim sa týka rovnako aj záväzkového vzťahu, ktorý vznikol medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/.

46. S poukazom na to, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 CSP,

dovolací súd podané dovolanie v súlade s § 447 písm. c) a písm. f) CSP v celom rozsahu odmietol.

47. Keďže dovolací súd odmietol dovolanie žalovaných ako (objektívne) neprípustné, je neopodstatnený tiež návrh dovolateľov na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa § 444 ods. 1 CSP a dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj 3Cdo/616/2015).

48. Nárok na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd priznal v tomto dovolacom konaní úspešnému žalobcovi v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

49. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.